

Adviesraad **Wet maatschappelijke ondersteuning**

Ambtelijk secretariaat
Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn

Aan: College van B&W van de gemeente Apeldoorn

T: 055 580 22 41
E: cliëntenraden@apeldoorn.nl
www.wmoraadapeldoorn.nl

CC: Francine Kruitbosch
Adviesraad VWI

Datum: 26 februari 2014
Uw brief d.d.:
Ons kenmerk: WMO 1402-01

Bijlagen: 1

Betreft: Advies "de nota Nieuwe kaders voor Huishoudelijke Hulp (HH)"

Geacht College,

De adviesraad Wmo (verder adviesraad genoemd) ziet zich voor een dilemma geplaatst om een advies te geven over een onderwerp waarvan de Haagse regelgeving nog niet is uitgekristalliseerd. Enerzijds, omdat er zo maar iets kan veranderen in de financiering of voorwaarden, maar anderzijds is het ook een gemiste kans om dat wat er op tafel ligt onbesproken te laten. Wij verzoeken u derhalve dit advies nadrukkelijk te betrekken op de stand van zaken waarop het geschreven is, i.c. de inspraaknota van februari 2014. Verder vertrouwen wij er op dat als er zich wijzigingen voordoen voordat het beleid in uitvoering komt, wij opnieuw een advies kunnen uitbrengen.

De adviesraad zal dit advies toespitsen op de hoofdzaken en in een bijlage aandacht vragen voor enkele onderwerpen die de uitvoering betreffen:

1. De financiële gevolgen voor cliënten

Het beleid is er op gericht de basale huishoudelijk hulp (HH-1) te typeren als 'algemene voorziening'. Hiervoor dienen mensen zelf te betalen, maar ongeveer 75% van de cliënten behoort tot de minima. Onder bepaalde voorwaarden worden zij financieel gesteund door een bijdrage uit de Wmo. Wij hebben moeite met deze constructie omdat op dit moment volstrekt onduidelijk is hoe de regeling ter ondersteuning er uit gaat zien. Wij geven u mee dat wij t.z.t. kritisch zullen kijken naar twee aspecten:

- De criteria waaronder cliënten te zijner tijd in aanmerking komen voor financiële ondersteuning. Indien de huidige regels van de Bijzondere Bijstand worden overgenomen, zou dat kunnen betekenen dat cliënten verstoken blijven van een financieel vangnet. De adviesraad adviseert de regeling zodanig in te richten dat de doelgroep geen belemmerende bureaucratie tegen komt. Het eventuele buitenwettelijke beleid in deze zullen wij zorgvuldig op zijn merites bekijken. Daarbij is het interessant dat de Bijzondere Bijstand een open einde regeling kent en voor de Huishoudelijke Hulp een taakstellend budget is afgesproken. Ook bij de mogelijke opvang binnen de collectieve verzekering (geldt nu nog uitsluitend voor de mensen met een inkomen tot 110 procent) vragen wij ons af hoe reëel deze optie is.
- Voor voorzieningen die als 'algemene voorziening' worden getypeerd, dient de cliënt een bijdrage te betalen. Een aantal huishoudelijke taken vallen bovendien buiten het voorgeschreven pakket HH. Voorbeelden zijn strijken, de was doen en boodschappen halen. Ook hiervoor dient extra betaald te worden. Deze uitgaven blijven buiten de focus

- van de Eigen Bijdragesystematiek, die door het CAK wordt geïnd en waarvoor een maximum is vastgesteld. Er kan dus een 'onzichtbare' optelsom van kosten ontstaan die weer tot gevolg heeft dat zorgbehoefte af zien van de zorg omdat ze te duur wordt. De adviesraad adviseert u de uitvoering te monitoren om dit te signaleren en inzet om genoemd effect te voorkomen.

2. De toekenning van het aantal uren HH

In de nota wordt eerst een voorbeeld gegeven van Huishoudelijke Hulp gedurende 6 uur per periode. Vervolgens wordt in de financiële paragraaf op grond van financiële afwegingen terug gevallen op 5 uur.

Deze voorzichtige calculatie is ingegeven door het risico het taakstellende budget te overschrijden. De inschatting kan ook te voorzichtig zijn; er werd in 2013 en er wordt ook in 2014 een flink bedrag naast de geplande bezuiniging overgehouden. Een bezuiniging van 15 procent is daarmee al gerealiseerd.

Binnen de geschatte calculatie ziet de adviesraad mogelijkheden om het kostenplaatje te beïnvloeden.

- Het lijkt een reële optie om het tarief waarvoor de HH geleverd gaat worden naar beneden bij te stellen. Een mogelijkheid om meer uur Huishoudelijke Hulp in te kunnen zetten is om een plafond aan te brengen in het tarief voor de HH-1, bijv ± € 16,00 p/uur. Dit tarief is op dit moment reeds gangbaar bij een aantal aanbieders op de particuliere markt.
- Onder "Berekening van het budget 2015" staat in de nota dat voor de uitgaven Huishoudelijke Hulp zowel de Rijksuitkering als het budget Eigen Bijdrage wordt benut. In onze optiek betekent dit voor het te besteden budget 2015 dat er aan inkomsten de gekorte Rijks uitkering van € 9.900.000 plus de geschatte eigen bijdragen van respectievelijk € 600.000 (HH-2) en € 700.000 (Algemene Voorziening), samen € 1.300.000 te besteden is voor de uitgaven Huishoudelijke Hulp. Dit is een bedrag van € 11.200.000 (baten in 2015) waarvan de lasten ter grootte van € 7.900.000 af gaan. Blijft in deze berekening een saldo van € 3.300.000 over. U gaat in de nota uit van de eerder geïnde eigen bijdrage van € 3.100.000; de relevantie van deze benadering voor het budget van 2015 is onduidelijk voor de adviesraad.
- Verder valt het op dat, hoewel moeilijk in cijfers te prognosticeren, het financiële effect van het in eerste instantie verwijzen naar een oplossing binnen het eigen netwerk nergens is meegenomen. Terwijl eerder is aangegeven dat naar aanleiding van de Kanteling zowel het aantal uren HH als het aantal cliënten is afgenomen.
- De schatting dat het overgangsrecht € 6.500.000 zou kosten is niet onderbouwd, de adviesraad kan niet herleiden of extra eigen bijdragen, minder nieuw te indiceren uren etc. hierin reeds verwerkt zijn.
- De begripsdefinitie van een algemene voorziening in deze nota lijkt niet overeen te komen met de te volgen procedure na een melding; altijd wordt er eerst in casu onderzocht of voor de betrokkene in eerste instantie een oplossing binnen het eigen netwerk gevonden kan worden, zo niet dan wordt de optie van een algemene voorziening bekeken (die zonder onderzoek voor iedereen toegankelijk is).
- Informatie uit eerder beleid leert ons dat binnen maatwerk gewerkt kan worden met algemene voorzieningen. Binnen de algemene voorziening Huishoudelijke Hulp bepleiten wij nu ook differentiatie toe te passen. De adviesraad adviseert om uit te gaan van een norm van gemiddeld 6 uur en daar naar boven of beneden van af te wijken op grond van de cliëntsituatie. In de praktijk zullen sommige mensen voldoende hebben aan bijv. 4 uur per periode (aanvullende) Huishoudelijke Hulp, terwijl anderen behoefte hebben aan meer dan 6 uur.

3. Het overgangsrecht

Het moge duidelijk zijn dat een eenmaal afgegeven beschikking minimaal de verwachting schept dat de daarin vermelde inhoud, waaronder de looptijd, rechtskracht bezit. De Wet en de toelichting daarop waarschuwt voor juridische beperkingen (op grond van Europese regelgeving). Het voorstel

in de nota om toch de looptijd van eerdere beschikkingen per 1 januari 2015 te beperken tot één jaar, is dan eerder 'experimenteel', dan verstandig. Ook deze maatregel wordt ingegeven door angst voor financiële risico's. Dat zou te billijk zijn als die voorspelbaar zijn. Echter: in 2013, en naar alle waarschijnlijkheid ook in 2014, heeft de begroting voor de HH een overschot laten zien van rond 2 miljoen euro. Als u die middelen, bijv. in 2014 reserveert als buffer t.b.v. kosten van het overgangsrecht, zijn de risico's aanzienlijk kleiner.

De adviesraad adviseert om in de kostencalculatie die nu de onderlegger is voor de voorgestelde maatregelen, een gespecificeerde calculatie te presenteren inzake de kosten van het overgangsrecht.

4. Ontwikkelingen

Het is onduidelijk of het budget voor Huishoudelijke Hulp, dat opgenomen wordt in het totale budget Wmo (of sociale domein) mee beweegt met de ontwikkelingen, respectievelijk trends. Zo is er de vergrijzing, zullen er minder mensen intramuraal verzorgd worden en is er (dank zij de crisis) meer financiële nood. De adviesraad adviseert om de Wmo-cliënten duidelijkheid te bieden op een langere termijn dan één jaar.

In de bijlage noemt de adviesraad een aantal punten die de uitwerking en uitvoering betreffen. Uitvoering is geen terrein waarop u ons advies vraagt, maar de raad wil deze gelegenheid gebruiken om uw aandacht te vragen voor punten die ons zorgen baren.

Hoogachtend,

Met vriendelijke groeten,

J.H.J. Schreuder
Voorzitter Adviesraad Wmo gemeente Apeldoorn

BIJLAGE 1 bij het Advies “nota Nieuwe kaders voor Huishoudelijke Hulp”

Wij vragen uw aandacht voor onderstaande uitvoeringskwesties:

1. Er is in het recente verleden ingezet op het minder indiceren van HV-2 en meer op HV-1. Er dient in het nieuwe beleid zorgvuldig gekeken te worden naar de vaardigheden waarover cliënten beschikken die nodig zijn bij een algemene voorziening.
2. De adviesraad heeft behoefte aan een heldere indeling van de verschillende looptijden van de indicatie HH, en met de gevolgen daarvan voor de verschillende categorieën cliënten.
3. Wordt de situatie van of bij de cliënt ‘gemonitord’? Anders gezegd: hoe wordt met veranderingen in de situatie van de cliënt omgesprongen? En nog concreter: hoe snel reageert de aanbieder respectievelijk financier als bijvoorbeeld de mantelzorger uitvalt?
4. Er wordt marginaal gesproken over cliëntondersteuning en waar bijvoorbeeld een casemanager genoemd wordt, blijkt daar iemand bedoeld te worden in dienst van de zorgaanbieder. Wij vragen van u meer werk te maken van de mogelijkheid (en toekomstig recht) op onafhankelijke cliëntondersteuning voor hen die geen netwerk hebben, ook bij het gesprek over HH.
5. Onduidelijk is hoe het gewenste hoofdaannemerschap wordt geregeld. Als er drie diensten worden geleverd, bijvoorbeeld begeleiding, persoonlijke verzorging en huishoudelijke hulp (HH-2); geleverd door verschillende aanbieders en betaald uit minimaal twee bronnen, wie wordt dan de hoofdaannemer? En hoe wordt de inzet van zzp-ers geregeld die door cliënten met een PGB worden ingehuurd?

